

Súd: Okresný súd Prešov
Spisová značka: 29C/21/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8123201426
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Diana Vlčková
ECLI: ECLI:SK:OSPO:2023:8123201426.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

- 10 - 29C/21/2023

Okresný súd Prešov sudkyňou JUDr. Dianou Vlčkovou v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom A., C. XX, práv. zast. JUDr. Martina Kožárová Jenčová, advokátka so sídlom Prešov, Slovenská 69, 080 01 Prešov proti žalovanému: Slovenský vodohospodársky podnik, š.p., so sídlom Banská Štiavnica, Radničné námestie 8, o zaplatenie 5.716,05 EUR s prísl., takto

rozhodol:

- 10 - 29C/21/2023

I. Žalovaný je p o v i n n ý zaplatiť žalobcovi 5.716,05 EUR s 8 % úrokom z omeškania ročne od 04.03.2023 do zaplatenia v lehote 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

II. V prevyšujúcej časti žalobu z a m i e t a .

III. P r i z n á v a žalobcovi voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, o výške ktorých bude rozhodnuté samostatným uznesením v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

odôvodnenie:

- 9 - 29C/21/2023

1. Žalobca žalobou doručenou súdu dňa 13.02.2023 žiadal zaviazať žalovaného na zaplatenie bezdôvodného obohatenia vo výške 5.716,05 EUR s 8 % úrokom z omeškania ročne odo dňa doručenia žaloby žalovanému do zaplatenia.

2. Žalobu odôvodnil tým, že je výlučným vlastníkom parcely KN E č. XXX/X vedenej na LV č. XXXXX kat. úz. A. a podielovým spoluvlastníkom parcely KN E č. XXX vedenej na LV č. XXXXX kat. úz. A.. Tieto parcely tvoria koryto rieky D.. Rozhodnutím Krajského úradu životného prostredia v Prešove pod sp. zn. 2012/750 - 3417/BE bolo rozhodnuté, že koryto rieky D. v úseku tvorenom časťou parcely KN E č. XXX/X o výmere 299 m² a KN E č. XXX o výmere 235 m² je umelým korytom.

3. Správcom uvedeného vodného toku je žalovaný. Stavba umelého koryta rieky D. je postavená na pozemkoch žalobcu, ktoré žalovaný užíva bez existencie právneho titulu.

4. V danom prípade žalovaný zaberá pozemky žalobcu, pričom za užívanie jeho pozemkov neuhrádza žiadnu náhradu, teda sa na jeho úkor obohatil.

5. Pokiaľ ide o výšku bezdôvodného obohatenia, užívateľ cudzej veci bez právneho dôvodu je povinný vydať bezdôvodné obohatenie peňažnou formou; rozsah ktorého plnenia je vyjadrený peňažnou čiastkou, ktorú by obvykle bolo nevyhnutné vynaložiť v danom mieste a v čase za porovnateľné užívanie. Pri určení výšky bezdôvodného obohatenia navrhli vychádzal zo znaleckého posudku E. F. G. č. XX/XXXX, ktorým bol ocenený pozemok rovnako zavodnený, tvoriaci koryto rieky, pričom nájom bol určený vo výške 6,862 EUR za 1 m²/rok. Za obdobie od 10.02.2021 do 10.02.2023, tak celková výška bezdôvodného obohatenia predstavuje uplatnenú pohľadávku predmetnou žalobou.

6. Žalovaný vo vyjadrení k žalobe namietal nedostatok svojej pasívnej vecnej legitímácie zastávajúc právny názor, že subjektom, ktorý by sa hypoteticky mal bezdôvodne obohacovať by mala byť Slovenská republika, nie žalovaný ako správca vodných tokov. Dal do pozornosti právnu úpravu zák. č. 111/1990 Z.z. z ktorého možno vyvodiť záver o nedostatku pasívnej legitímácie žalovaného, nakoľko § 5 ods. 1 síce ustanovuje, že podnik vystupuje v právnych vzťahoch, takisto vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov, avšak v ust. § 6 ods. 2 zákon dodáva, že podnik koná v mene vlastníka majetku, ktorý spravuje podľa ods. 1 v konaní pred súdom a orgánmi verejnej správy. V tomto smere poukazuje aj na dôvodovú správu k zák. č. 273/2007 Z.z., ktorým sa menil a dopĺňal Občiansky súdny poriadok, pričom vo vzťahu § 21, ktorý riešil práve nejednotnosť aplikačnej praxe súdov v otázke posudzovania vecnej legitímácie, otázke splnenia procesných podmienok konania na zastupovanie vo veciach štátu v občianskom súdnom konaní. Síce sú predmetné ustanovenia dnes už prekonané novou právnou úpravou, avšak už v tomto čase sa dôsledne rozlišovalo medzi právnym režimom vecnej legitímácie v zmysle zák. č. 278/1993 a zákona o štátnom podniku. Ak správca majetku štátu nekoná vo vlastnom mene, ale v mene štátu, má s poukazom na uvedené v konaní pred súdom vecnú legitímáciu štát a nie správca jeho majetku.

7. Vychádzajúc z podanej žaloby, predmetom tohto konania je navyše zaplatenie peňažnej sumy požadovanej žalobcom z titulu bezdôvodného obohatenia na strane žalovaného, ktoré malo vzniknúť tým, že na pozemkoch žalobcu sa má nachádzať stavba žalovaného, ktorých výlučným vlastníkom je však v prípade preukázania existencie tejto stavby Slovenska republika. Nemožno však súhlasiť s názorom žalobcu, že došlo k bezdôvodnému obohateniu na strane žalovaného, pretože ten nie je vlastníkom stavby, ale iba správcom podľa zákona o vodách.

8. Z uvedeného dôvodu potom nepostačuje v žalobe označiť ako žalovaného správcu majetku štátu bez toho, aby bol označený vlastník, ktorého správca majetku zastupuje. Akceptovanie opaku a teda, že namiesto dlžníka postačuje označiť v žalobe jeho zástupcu a následne vedenie konania proti štátnemu podniku ako správcovi by de iure znamenalo zmenu v osobe dlžníka.

9. Ďalej uviedol, že v prípade žalobcu je jednoznačne potvrdený hlboký rozpor s dobrými mravmi. Má za to, že žalobca účelovo prijal dar na základe darovacej zmluvy na vlastníctvo parciel, ktoré sú predmetom tohto konania. Je zrejmé, že sporné nehnuteľnosti žalobca nadobudol s cieľom žalovať štát o tržné nájomné, čo odporuje dobrým mravom s cieľom mať za dlžníka verejnoprávnu korporáciu – štát u ktorej možno predpokladať, že svoje záväzky bude plniť. Dobromyseľnosť u žalobcu nebola daná, pretože od začiatku vedel, že darované parcely tvoria koryto rieky D., ktoré v žiadnom prípade nemôže použiť ako investíciu, čo bolo evidentne jeho zámerom. Jeho jediným cieľom, tak pravdepodobne bolo uzatvoriť nájomnú zmluvu so štátom, resp. žalovať štát, a tak sa na jeho úkor ľahko obohatiť.

10. Žalobca v replike uviedol, že nesúhlasí s námietkou nedostatku pasívnej legitímácie s tým, že otázka pasívnej legitímácie štátneho podniku o vydanie bezdôvodného obohatenia bola riešená Najvyšším súdom SR vo veci pod sp. zn. 4Obdo/42/2000 zo záverov ktorého vyplýva, že žalovaný ako samostatná právnická osoba, ktorej bolo osobitným zákonom, teda zák. č. 111/1990 Zb. dané oprávnenie vystupovať v právnych vzťahoch samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť je v danom prípade tým zodpovednostným subjektom, ktorý je povinný vydať bezdôvodné obohatenie.

11. Žalovaný je správcom vodného toku vrátane jeho koryta. Ak teda spravuje vodný tok, logicky spravuje majetok štátu. To vyplýva aj zo zakladateľskej listiny žalovaného, podľa ktorej súčasťou jeho činnosti je aj správa vodných tokov. Neobstojí preto argumentácia, že žalovaný užíva len vodný tok, ale už nie pozemky, na ktorých je stavba vodného toku postavená. Ako vyplýva z citovaného uznesenia Najvyššieho súdu SR štátny podnik, majetok štátu nielen užíva, ale má právo ho držať a nakladať s ním, teda spravuje ho.

12. V ďalšej časti vyjadrenia žalovaný považuje nárok žalobcu za rozporný s dobrými mravmi. Je pravdou, že žalobca nadobudol dané nehnuteľnosti darovacou zmluvou, popiera však, že by tak urobil za účelom získania finančných nárokov od štátu. Žalobca nie je treťou osobou, ktorá by pozemky nadobudla len za účelom uplatňovania práv voči štátu. Uvedené pozemky dlhodobo patria rodine B., žalobca tak nadobudol darovaním rodinné pozemky, ktoré predtým patrili jeho otcovi. Takýto prevod vlastníckeho práva v rámci rodiny, nemôže byť v rozpore s dobrými mravmi, ale ide o realizáciu individuálnych práv v súlade so zákonom.

13. Za rozporné s dobrými mravmi je skôr potrebné považovať správanie žalovaného. Daná stavba bola postavená na cudzích pozemkoch bez ich majetkovoprávneho vyporiadania. Argumentácia žalovaného prehliada skutočnosť, že ide o stavbu, k výstavbe ktorej sa právni predchodcovia žalobcu nemali možnosť akokoľvek vyjadriť a bola postavená bez ohľadu na názor vtedajšieho vlastníka a bez jeho súhlasu. Ak majetkovoprávne vyporiadanie neriešil právny predchodca žalovaného v danom čase, bolo to možné vysvetliť tým, že vtedajší režim nedbal na individuálne vlastnícke práva. Avšak od zmeny režimu uplynulo už viac ako 30 rokov a za celú túto dobu žalovaný nebol schopný pozemky pod stavbu majetkovoprávne vyporiadať.

14. Súd na základe skutkových tvrdení žalobcu, popretí skutkových tvrdení žalovaného, oboznámením znaleckého posudku č. 60/2019, rozhodnutím Krajského úradu životného prostredia v Prešove, výpisom z LV, ako aj ďalším spisovým materiálom a zistil tento skutkový stav :

15. Žalobca je vlastníkom parciel KN E č. XXX/X o výmere 299 m² vedenej na LV č. XXXXX kat. úz. A. a podielovým spoluvlastníkom parcely KN E č. XXX o výmere 235 m² vedenej na LV č. XXXXX kat. úz. A. v podiele jednej polovice.

16. Rozhodnutím Krajského úradu životného prostredia v Prešove zo dňa 10.05.2012 bolo rozhodnuté, že koryto rieky D. v úseku tvorenom časťou parcely KN E XXX/X o výmere 299 m² vedenej na LV č. XXXXX a KN E XXX o výmere 235 m² vedenej na LV č. XXXXX je umelým korytom.

17. Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že odvolací orgán dospel k záveru, že úprava koryta Sekčova sa realizovala aj v úseku, kde sa nachádzajú vyššie uvedené parcely. Z tohto pohľadu možno definovať predmetnú časť vodného toku a jeho koryta minimálne, ako upravený vodný tok a upravené koryto vodného toku. V nadväznosti na uvedený záver sa odvolací orgán zaoberal pojmami prirodzený vodný tok, upravený vodný tok, umelý vodný tok a s tým súvisiace pojmy týkajúce sa koryta vodného toku. Umelé koryto je koryto, ktorého dno a brehy sú umelo vytvorené a do ktorého je voda odvedená. Pojem umelého koryta je tiež definovaný ako koryto umelého toku alebo koryto vybudované pri priložení toku. Zámerom úpravy koryta D. bolo čiastočne napriamenie koryta toku, pričom koryto čiastočne alebo úplne napriamujúce a skracujúce pôvodné koryto toku možno považovať za koryto umelé.

18. Stavba umelého koryta rieky D. je postavená na pozemkoch žalobcu a užívaná žalovaným ako správcom vodného toku bez toho, aby mal k ich užívaniu akýkoľvek právny titul.

19. Podľa § 43 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z.z., vodným tokom je vodný útvar trvalo alebo občasne tečúcich povrchových vôd po zemskom povrchu v prirodzenom koryte alebo v umelom koryte, ktoré je jeho súčasťou, a ktorý je napájaný z vlastného povodia alebo z iného vodného útvaru. Vodným tokom sú aj vody v slepých ramenách, mŕtvych ramenách a odstavených ramenách, ak sú ovplyvňované hydrologickým režimom vodného toku, ako aj vody umelo vzduté v koryte. Vodným tokom zostávajú aj povrchové vody, ktorých časť tečie pod zemským povrchom alebo zakrytými úsekmi.

20. Podľa § 43 ods. 2 zák. č. 364/2004 Z.z., ak preteká vodný tok po pozemku, ktorý je evidovaný v katastri nehnuteľností ako vodná plocha so spôsobom využitia pozemku ako vodný tok,56) je tento pozemok korytom. Ak preteká vodný tok po pozemku, ktorý nie je takto evidovaný v katastri nehnuteľností, je korytom pozemok tvoriaci dno a brehy, v ktorých odtekajú vody až po brehovú čiaru.

21. Podľa § 43 ods. 4 zák. č. 364/2004 Z.z., upraveným korytom je koryto pôvodne prirodzeného vodného toku, ktorého trasa, pozdĺžny profil alebo priečny profil boli cieľenou ľudskou činnosťou pozmenené.

22. Podľa § 52 ods. 1 zák. č. 364/2004 Z.z., vodnými stavbami sú stavby, ich súčasti alebo ich časti, ktoré umožňujú osobitné užívanie vôd alebo iné nakladanie s vodami. Súčasťou vodnej stavby sa rozumie ďalší objekt, ktorý súvisí s prevádzkovým, výrobným alebo technologickým zariadením pri prevádzke vodnej stavby vrátane obslužných komunikácií a inžinierskych sietí, ktoré slúžia k jej činnosti. Vodnými stavbami sú najmä

- a) stavby, ktorými sa upravuje, mení alebo zriaďuje koryto, vrátane terénnych úprav s tým spojených,
  - b) stavby na ochranu pred povodňami,
  - c) priehrady, vodné nádrže, rybovody, rybníky, rybochovné zariadenia, hate, hrádze, vodné elektrárne, stavby na využívanie hydroenergetického potenciálu vodného toku a iné stavby potrebné na nakladanie s vodami,
  - d) studne, stavby vodovodných potrubí, vodovodov a ďalšie vodárenské objekty samostatne slúžiace na účely zásobovania vodou,
  - e) stavby stôk, stokové siete vrátane objektov na nich, čistiarne odpadových vôd a iné stavby určené na zneškodňovanie odpadových vôd a osobitných vôd a na ich vypúšťanie do povrchových vôd, podzemných vôd alebo do banských vôd a stavby určené na predchádzajúce čistenie odpadových vôd pred ich vypúšťaním do verejnej kanalizácie,
  - f) hydromelioračné stavby na zavlažovanie a odvodňovanie pozemkov a na ochranu pozemkov pred vodnou eróziou,
  - g) stavby, ktoré sa zriaďujú na plavebné účely v korytách alebo v iných vodných útvaroch,
  - h) stavby umožňujúce využívanie vôd najmä na hromadnú rekreáciu a vodné športy,
  - i) odkaliská vytvorené hrádzovým systémom, na ktoré sa odpad ukladá hydraulickým spôsobom,
  - j) vodovodné prípojky, ak
    1. slúžia na dodávku vody do priemyselných stavieb a poľnohospodárskych stavieb,
    2. slúžia na zásobovanie skupiny stavieb, ak to vyžaduje vlastný systém rozvodných potrubí,
    3. sú zriadené k stavbe, pre ktorú je zhotovené zariadenie na zvýšenie tlaku vody,
    4. sú dlhšie ako 100 m a dodávajú vodu s denným priemerným množstvom väčším ako 0,5 l za sekundu,
  - k) kanalizačné prípojky do verejnej kanalizácie, ak
    1. slúžia na vypúšťanie odpadových vôd z priemyselných stavieb a z poľnohospodárskych stavieb,
    2. slúžia na odvádzanie odpadových vôd z areálu alebo zo skupiny stavieb, ak to vyžaduje samostatnú stokovú sieť,
    3. slúžia na vypúšťanie odpadových vôd do verejnej kanalizácie, ktoré vyžadujú ich predchádzajúce čistenie,
    4. sú dlhšie ako 100 m a majú vnútorný priemer väčší ako 20 cm,
  - l) stavby umožňujúce využívanie energetického potenciálu podzemných vôd,
  - m) stavby na účely realizácie revitalizácií.
- (2) V prípade pochybností, či ide o vodnú stavbu alebo jej súčasť, rozhodne orgán štátnej vodnej správy.

23. Podľa § 48 ods. 2 zák. č. 364/2004 Z.z., správu vodných tokov vykonávajú:

- a) správca vodohospodársky významných vodných tokov, ktorým je štátna odborná organizácia ministerstva,
- b) správcovia drobných vodných tokov, ktorými sú správca vodohospodársky významných vodných tokov a štátne organizácie, ktorým bola prevedená správa podľa § 51 ods. 1.

24. Podľa § 451 Občianskeho zákonníka,

(1) Kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí obohatenie vydať.

(2) Bez dôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, plnením z neplatného právneho úkonu alebo plnením z právneho dôvodu, ktorý odpadol, ako aj majetkový prospech získaný z nepoctivých zdrojov.

25. Podľa § 456 Občianskeho zákonníka, predmet bezdôvodného obohatenia sa musí vydať tomu, na úkor koho sa získal. Ak toho, na úkor koho sa získal, nemožno zistiť, musí sa vydať štátu.

26. Žalobca sa predmetnou žalobou domáha zaplatenia bezdôvodného obohatenia za užívanie jeho pozemkov žalovaným umiestnením stavby umelého koryta rieky D. na uvedených pozemkoch za obdobie od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX.

27. Žalovaný voči uplatnenému nároku vzniesol námietku nedostatku pasívnej vecnej legitímácie, ktorú súd I. inštancie vyhodnotil ako nedôvodnú.

28. Otázka pasívnej vecnej legitímácie žalovaného bola už vyriešená v konaní 12C/79/2011, v ktorom si právny predchodca žalobcu uplatnil voči žalovanému rovnaký nárok za iné časové obdobie. Súd I. inštancie rozsudkom zo dňa 18.03.2014 pod sp. zn. 12C/79/2011 vyhovel žalobe právneho predchodcu žalobcu o vydanie bezdôvodného obohatenia za užívanie predmetných pozemkov umiestnením stavby umelého koryta rieky D. za obdobie od XX.XX.XXXX do XX.XX.XXXX s dátumom právoplatnosti dňa 21.05.2014.

29. Žalovaný v obdobných súdnych sporoch vedených na Okresnom súde Prešov opakovane vzniesol námietku nedostatku jeho pasívnej vecnej legitímácie, ktorú súdy opakovane vyhodnotili za nedôvodnú (konanie 8C/91/2016 v spojení s konaním na Krajskom súde v Prešove pod sp. zn. 22Co/74/2017, konanie 20C/14/2016 v spojení s konaním na Krajskom súde v Prešove 4Co/177/2018 a 20C/20/2017 v spojení s konaním na Krajskom súde v Prešove 10Co/13/2020).

30. V uvedených rozhodnutiach súdy konštatovali, že ustálená a konštantná rozhodovacia prax je už od platnosti predchádzajúceho procesného predpisu – Občianskeho súdneho poriadku s tým, že s poukazom na ust. § 6 ods. 2 zák. č. 111/1990 Zb. otázka o postavení štátneho podniku v súdnom konaní bola riešená v dôvodovej správe Občianskeho súdneho poriadku č. 273/2007 Z.z. Od konania v mene štátu niektorou zložkou štátu na súde podľa § 21 ods. 1 treba rozlišovať stav, kedy nie štát, ale priamo zložka podľa osobitného predpisu je účastníkom konania. V uvedených prípadoch bude vecne legitimovanou osobou a účastníkom konania samotná zložka štátu. Označenie štátu popri zložke štátu v týchto prípadoch je nadbytočné. Ustanovenie § 6 ods. 1 zák. č. 111/1992 Zb. mnohokrát evokuje účastníkov konania uvádzať pri označení štátneho podniku aj štát, čo je však nadbytočné, pretože podľa § 5 ods. 1 zákona o štátnom podniku je podnik právnickou osobou vystupujúcou v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov.

31. Totožný záver vyplýva aj z uznesenia Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 4Obdo/42/2020 zo dňa 27.04.2021.

32. Dovolací súd v odôvodnení svojho rozhodnutia poukázal na osobitný zák. č. 278/1993 Z.z. o správe majetku štátu, ktorý upravuje správu majetku vo vlastníctve Slovenskej republiky. Správa majetku štátu je súhrn oprávnení a povinností správcu k tej časti majetku štátu, ktorý mu štát zveril do správy vrátane oprávnenia využívať všetky právne prostriedky na jeho ochranu. Túto správu vykonáva správca majetku štátu a takýto správca nekoná vo vlastnom mene, ale v mene štátu a preto má vecnú legitímáciu štát.

33. Uvedený zákon však súčasne v ust. § 1 uvádza prípady, na ktoré sa predmetný zákon nevzťahuje, resp. z ust. § 1 ods. 2 písm. b) vyplýva, že sa tento zákon nevzťahuje na nakladanie s majetkom štátu, ktoré upravujú osobitné predpisy. Zákonná úprava pri uvedenom ustanovení odkazuje na viaceré osobitné predpisy, pričom jedným z týchto osobitných predpisov je aj zák. č. 111/1990 Zb. o štátnom podniku, ktorý upravuje postavenie štátneho podniku. Z ust. § 5 ods. 1 citovaného právneho predpisu vyplýva, že podnik je právnickou osobou; vystupuje v právnych vzťahoch vo svojom mene a nesie zodpovednosť vyplývajúcu z týchto vzťahov. Dovolací súd zastáva názor, že uvedené ustanovenie je všeobecným ustanovením upravujúcim oprávnenie štátneho podniku, ako právnickej osoby konať vo svojom mene a súčasne niesť zodpovednosť vyplývajúcu z právnych vzťahov, v ktorých vystupuje. Z uvedeného ustanovenia žiadnym spôsobom nevyplýva, že štátny podnik nie je subjektom zodpovedným z titulu vydania bezdôvodného obohatenia. Ustanovenie § 6 ods. 3 citovaného zákona, súčasne upravuje správu majetku štátu štátnym podnikom ako samostatnej zložky štátu tak, že podnik má právo majetok, ktorý spravuje držať, užívať ho a nakladať s ním v súlade s právnymi predpismi; podnik nemôže týmto majetkom zabezpečovať záväzky tretích osôb. Vzhľadom na vyššie uvedené, dovolací súd konštatoval, že štátny podnik v právnych vzťahoch nevystupuje ako Slovenská republika zastúpená štátnym podnikom, ale koná samostatne ako štátny podnik a preto je vecne legitimovaným subjektom v súdnych sporoch, či už aktívne alebo pasívne.

34. Medzi stranami nebolo sporné, že na pozemkoch vo vlastníctve žalobcu vedených na LV č. XXXXX H. XXXXX kat. úz. A. je umiestnená stavba umelého koryta rieky D., teda žalovaný užíva parcely žalobcu bez toho, aby mal k ich užívaniu akýkoľvek právny titul.

35. Plnením bez právneho dôvodu je aj užívanie cudzej nehnuteľnosti bez nájomnej zmluvy, či iného titulu oprávňujúceho užívať cudziu vec. Taký užívateľ nie je schopný spotrebované plnenie v podobe výkonu práva užívaním cudzej veci vrátiť a je preto povinný nahradiť bezdôvodné obohatenie peňažnou sumou. Pokiaľ jeho výška určená nie je, určí ju súd podľa svojej úvahy, avšak sa musí opierať o finančné ocenenie prospechu, ktorý účastníkovi užívaním veci vznikol.

36. Majetkovým vyjadrením tohto prospechu je peňažná čiastka, ktorá zodpovedá čiastkam vynakladaným obvykle v danom mieste a čase za užívanie veci i s prihliadnutím na druh právneho dôvodu, na základe ktorého vzniká právo užívania. Najčastejšie ide o nájomnú zmluvu, preto pri výške uvedenej peňažnej náhrady, súd vychádzal z ceny obvyklého nájomného, ktorú by bol nájomca za obvyklých okolností povinný plniť, pokiaľ by vec užíval na základe platnej nájomnej zmluvy (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR pod sp. zn. 5Cdo/8/2009 a 4Cdo/52/2009).

37. Žalobca žiadal určiť výšku bezdôvodného obohatenia za užívanie jeho nehnuteľností umiestnením stavby umelého koryta rieky D. v zmysle záverov znaleckého posudku Ing. F. G. č. XX/XXXX, ktorého obsahom je určenie všeobecnej hodnoty pozemku a všeobecnej hodnoty nájomného za pozemok KN E č. XXX/X, ktorý slúži ako súčasť vodného toku. Uvedeným znaleckým posudkom bol nájom určený vo výške 6,862 EUR/m²/rok.

38. Keďže žalovaný výšku nájomného predmetných nehnuteľností nerozporoval na základe predloženého znaleckého posudku, potom súd I. inštancie ustálil výšku bezdôvodného obohatenia v sume nájomného určeného vyššie uvedeným znaleckým posudkom za obdobie od 10.02.2021 do 10.02.2023 takto :

- za užívanie parcely KN E č. XXX/X v podiele 1/1 : 299 m² x 6,862 EUR/ m²/rok = 2051,74 EUR/rok x 2 roky = 4.103,48 EUR;

- za užívanie parcely KN E č. XXX v podiele 1/2 : 235 m² /2 x 6,862 EUR/ m²/rok = 806,29 EUR/rok x 2 roky = 1.612,57 EUR, teda v celkovej výške 5.716,05 EUR.

39. Podľa žalovaného nárok uplatnený žalobcom je v rozpore s dobrými mravmi v zmysle ust. § 3 Občianskeho zákonníka, nakoľko účelovo prijal dar na základe darovacej zmluvy s cieľom žalovať štát o tržné nájomné, čo odporuje dobrým mravom s cieľom mať za dlžníka verejnoprávnu korporáciu, u ktorej možno predpokladať, že svoje záväzky bude plniť.

40. Súd I. inštancie sa stotožnil s argumentáciou žalobcu, že v konkrétnom prípade nie je možné považovať nárok žalobcu za rozporný s dobrými mravmi. Žalobca totižto nie je treťou osobou, ktorá by pozemok nadobudla len za účelom uplatňovania práv voči štátu. Uvedené pozemky dlhodobo patria rodine B. a žalobca tieto nadobudol darovaním od svojho otca E. B.. Takýto prevod vlastníckeho práva v rámci rodiny nemôže byť preto v rozpore s dobrými mravmi, ale ide iba o realizáciu individuálnych práv v súlade so zákonom.

41. Práve za rozporné s dobrými mravmi je možné považovať správanie žalovaného, ktorého právny predchodca predmetnú stavbu umiestnil na cudzích pozemkoch bez ich majetkovoprávneho vypořádania. Išlo o stavbu k výstavbe, ktorej sa právni predchodcovia žalobcu nemali možnosť akokoľvek vyjadriť a bola postavená bez ohľadu na názor vtedajšieho vlastníka a bez jeho súhlasu.

42. Súdu I. inštancie neuniklo pozornosti, že žalovaný sa s majiteľmi pozemkov, na ktorých je stavba umelého koryta rieky D. umiestnená, doposiaľ majetkovo nevysporiadal napriek tomu, že to deklaroval vo vzťahu k právnenému predchodcovi žalobcu ešte v konaní pred Krajským úradom životného prostredia v Prešove v rámci rozhodnutia zo dňa 10.05.2012, ktorým bolo určené, že koryto rieky D. umiestnené na pozemkoch žalobcov je umelým korytom.

43. Podľa § 517 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ak ide o omeškanie s plnením peňažného dlhu, má veriteľ právo požadovať od dlžníka popri plnení úroky z omeškania, ak nie je podľa tohto zákona povinný platiť poplatok z omeškania; výšku úrokov z omeškania a poplatku z omeškania ustanovuje vykonávací predpis.

44. Podľa § 563 Občianskeho zákonníka, ak čas splnenia nie je dohodnutý, ustanovený právnym predpisom alebo určený v rozhodnutí, je dlžník povinný splniť dlh prvého dňa po tom, čo ho o plnenie veriteľ požiadal.

45. Časom splnenia záväzku vydať bezdôvodné obohatenie je prvý deň potom, kedy ten, na úkor ktorého bol získaný (veriteľ) požiadať toho, kto bezdôvodné obohatenie je povinný vydať (dlžník) o splnenie. Vo všeobecnosti tak platí, že splatnosť dlhu nadväzuje na veriteľove požiadanie, aby dlžník plnil. Iná splatnosť dlhu musí byť medzi účastníkmi dohodnutá (stanovená právnym predpisom alebo súdnym rozhodnutím).

46. Ustanovenie § 563 Občianskeho zákonníka ukladá dlžníkovi povinnosť plniť deň nasledujúci potom, ako ho o plnenie veriteľ požiadal. Ak veriteľ vo výzve určí čas plnenia, pohľadávka sa stane splatnou uplynutím tejto doby. Za výzvu sa považuje aj návrh na začatie súdneho konania podaný veriteľom. V takomto prípade dlh sa stane splatným v deň po doručení návrhu dlžníkovi. K omeškaniu dochádza uplynutím lehoty splatnosti, ktorá sa riadi hmotným právom. Vo vzťahu k hlavnému záväzku, kde úrokový záväzok vedľajší, akcesorický. Povinnosť dlžníka platiť úroky z omeškania začína prvého dňa omeškania a nemôže trvať dlhšie, než trvá záväzok hlavný, ktorého predmetom je pohľadávka veriteľa a jej zodpovedajúci dlh dlžníka.

47. Vzhľadom k tomu, že pri nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia nie je v Občianskom zákonníku určená doba splnenia, je treba vychádzať z toho, že ten, kto je povinný bezdôvodné obohatenie vydať (dlžník), je povinný plniť prvý deň potom, čo bolo veriteľom o splnenie požiadany. Ak nedošlo požiadaniu dlžníka skôr, je treba za kvalifikovanú výzvu považovať žalobný návrh. Dňom splatnosti pohľadávky je potom deň po doručení tohto žalobného návrhu žalovanému (uznesenie Najvyššieho súdu SR z 30.09.2014 pod sp. zn. 7MCdo/5/2014).

48. Z dôvodu nepreukázania doručenia výzvy na vydanie bezdôvodného obohatenia pred podaním žaloby, v súlade s ust. § 563 Občianskeho zákonníka, sa žalovaný dostal do omeškania počnúc dňom 04.03.2023 (žaloba doručená 02.03.2023), preto súd priznal uplatnený úrok z omeškania v súlade s ust. § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. od 04.03.2023 do zaplatenia a v prevyšujúcej časti žalobu v uplatnenom úroku z omeškania (za deň 02.03. a 03.03.2023) zamietol.

49. Podľa § 3 Nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z. v platnom znení je výška úrokov z omeškania o päť percentuálnych bodov vyššia, ako základná úroková sadzba (ECB platná k 1. dňu omeškania s plnením peňažného dlhu).

50. Keďže od 08.02.2023 je základná úroková sadzba vo výške 3 %, potom žalobcovi patrí úrok z omeškania vo výške 8 %.

51. Podľa § 255 ods. 1 CSP, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

52. Podľa § 262 ods. 2 CSP, o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie v lehote do 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

53. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi, ktorý bol neúspešný v pomerne nepatrnej časti voči neúspešnému žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

54. O výške náhrady trov konania bude rozhodnuté v lehote 60 dní po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej postupom podľa § 262 ods. 2 CSP.

Poučenie:

- 2 - 29C/21/2023

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Okresný súd Prešov.

Podľa § 365 ods. 1 CSP, odvolanie možno odôvodniť len tým, že neboli splnené procesné podmienky, súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, rozhodoval vylúčený sudca alebo

nesprávne obsadený súd, konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 365 ods. 2 CSP, odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej.

Podľa § 365 ods. 3 CSP, odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania.

Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku. Ak žalovaný nesplní povinnosť uloženú týmto rozsudkom, môže žalobca podať návrh na vykonanie exekúcie podľa exekučného poriadku.